

Handlingsplan för att stödja utvecklingen av socialt entreprenörskap och socialt företagande i Dalarna 2018-2020

Innehåll

Handlingsplan för att stödja utvecklingen av socialt entreprenörskap och socialt företagande.....	3
Nuläges- och behovsanalys 2018 - 2020	3
1. Övergripande nulägesanalys av regional utveckling	3
2. Sociala entreprenörer och sociala företag i regionen.....	4
3. Regionala prioriteringar och aktiviteter	13
Motivering och syfte.....	14
Mätbara/meningsfulla mål 2020.....	14
Aktiviteter.....	14
Prioritering nr 1:	14
Prioritering nr 2:	15
Prioritering nr 3:	16
4. Genomförandekapacitet.....	17

Handlingsplan för att stödja utvecklingen av socialt entreprenörskap och socialt företagande i Dalarna

Här anger ni region/län:	Region Dalarna
Här anger ni kontaktperson:	Mikael Källman
Datum:	181023

Nuläges- och behovsanalys 2018 - 2020

Nedan följer de rubriker ni ska använda i er nuläges- och behovsanalys. Omfattningen bör vara mellan 5 - 10 sidor för nuläges och behovsanalysen.

1. Övergripande nulägesanalys av regional utveckling

Här beskriver ni regionen/länet från ett övergripande perspektiv, för att ge en inblick i det regionala sammanhang som sociala entreprenörer och sociala företag verkar i. Av särskilt intresse är de viktigaste samhällsutmaningar som regionen definierat, t.ex. levande landsbygd, integration, hälsa eller jämställdhet.

Max 1 sida.

Dalarna som näringslivslän

Dalarna har 15 kommuner och ca 280 000 invånare spridda på 28 000 kvadratkilometer. Till ytan är länet lika stort som Belgien. Dalarna är Sveriges fjärde största turismområde med norra Europas största vinterdestination. Turismen i Dalarna omsatte 2016 7,5 miljarder SEK och skapade 6 400 årsverken. Länet är också landets näst största exportlän räknat per invånare. Konjunkturen i länet har varit stark sedan 2013 men under perioder har lönsamhetstillväxten bland de mindre företagen varit låg. Till följd av hur årskullarna ser ut i Dalarna så kommer den äldre andelen av befolkningen att öka mycket kraftigt. Ett ökat behov av vård och omsorg uppstår samtidigt som sektorn har stor brist på personal.

Exportens påverkan

Dalarnas industri är exportinriktad. En stabil global industrikonjunktur gynnar Dalarna i takt med att konjunkturen förstärks. OECD länderna har haft en stark tillväxt i industriproduktionen under det gångna året och för första gången på tio år så är hela Europa i en stark tillväxt samtidigt. Samtidigt finns en ökad osäkerhet i omvärlden på grund av svaga och svårbildade regeringar i många länder på nationell nivå och ökat politiskt tryck för handelshinder och protektionism på internationell nivå där det är oklart hur svensk export påverkas. Oförutsägbarheten kan medföra risk att det avvaktas med investeringar och därmed att arbetstillfällena skjuts på framtiden.

Stor arbetskraftsbrist

Flertalet av Dalarnas företag har mindre än 50 anställda. Dessa har de senaste 20 åren stått för större delen av nettotillväxten i arbetstillfällena. De står också indirekt för en stor del av den kommunala skattebasen genom dessa arbetstillfällena. Bedömningen av efterfrågan på varor och tjänster hänger ihop med nivån på planerat rekryteringsbehov då kapacitetsnyttjandet är högt i länet. Det betyder att få företag klarar av en ökad efterfrågan utan att nyanställa. Arbetskraftsbristen har de senaste åren seglat upp i flera mätningar som det största tillväxthindret för småföretagen i länet, följd av tuff konkurrens, regelkrångel och politisk osäkerhet. 31 procent av länets företag uppger arbetskraftsbrist som det största tillväxthindret. Även höga anställningskostnader och svårigheter med finansiering uppges som allvarliga hinder.

Enligt arbetsförmedlingen kan vi räkna med att ytterligare ca 2 500 personer årligen behövs i form av ersättningsrekryteringar för personer som går i pension. Förutsättningar finns således för att öka sysselsättningen med ca 2 500 personer både 2018 och 2019. Detta är emellertid svårt i praktiken då det finns en "missmatch" mellan arbetsgivarnas behov och utbudet hos arbetskraftsreserven och kontaktytorna för matchning emellan kunde fungerat bättre. En realistisk beräkning är att ca 60 procent av efterfrågan kan fyllas med arbetssökande som har tillräckliga kvalifikationer eftersom fyra av tio arbetsgivare idag uppger att de har svårt att hitta arbetskraft.

Samhällsutmaningar i länet som de sociala entreprenörerna kan bidra till att finna lösningar på:

- Omställning till en grön samhällsutveckling
- Stad och land
  - Konkurrens om kompetens och arbetskraft
  - Fortsatt god offentlig och kommersiell service
  - Tillgång till god infrastruktur och kommunikationsvägar
- Vi blir äldre
  - Kompetensförsörjning
  - Ökade kostnader för kommunerna
  - Generationsskifte i företag
- Integration och inkludering
- Ökade skillnader i hälsa
- Ökad psykisk ohälsa bland ungdomar
- Politisk osäkerhet och instabilitet
- Global konkurrens

2. Sociala entreprenörer och sociala företag i regionen

Nedan följer sex särskilt betydelsefulla områden. Under varje område ska ni ge en nulägesbild och en behovsanalys utifrån nuläget som sedan ska landa i de prioriteringar som ni vill genomföra i kommande projekt.

Nulägesbeskrivningen ska ge en bild av utgångsläget inom respektive område. Nuläget kan beskrivas utifrån ett faktabaserat underlag som statistik eller andra undersökningar som genomförts och en beskrivning av de insatser som har genomförts och som pågår. Utifrån beskrivningen av hur det ser ut idag bör ett antal behov synliggöras. Behov kan här förstås på två sätt:

1. som svagheter och/eller hinder som behöver åtgärdas eller
2. som styrkeområden och/eller möjligheter där det finns förutsättningar till utveckling och spridning av lärdomar.

Tänk på att nuläges- och behovsanalysens utgångspunkt är att genom hållbara sociala företag få ytterligare ett verktyg för att möta samhällsutmaningar med nya idéer och lösningar som höjer kvaliteten på och förbättrar samhällets tjänster till medborgarna.

I. Systematiskt ledningsarbete - i vilken mån och hur kan sociala företags insatser involveras i arbetet med RUS, andra strategier och program för ex. tillväxt, arbetsmarknad, integration, socialt stöd, kompetensförsörjning och inte minst arbetet med Agenda 2030?

Gör en beskrivning enligt ovan.

Hur finns sociala entreprenörer och företag idag med som resurs i regionala/kommunala strategier och program för tillväxt, näringslivsutveckling, företagande, innovation, arbetsmarknad, kompetensförsörjning m.fl.? Hur kan sociala företag bidra inom dessa områden?

Behov av större kunskapsbas

Region Dalarna behöver bygga upp en större kunskapsbas för socialt företagande och socialt entreprenörskap för att ha möjlighet att skapa största möjliga nytta och effekt för hållbar utveckling i det regionala tillväxtarbetet. I en utvecklingsfas behöver Region Dalarna värdera särskilda insatser för att lära och samtidigt stärka långsiktigt hållbar tillväxt. Region Dalarna ser att området/ frågorna kan göra stor nytta inom flera områden som hållbar tillväxt, näringslivsutveckling och företagande, forskning och innovation samt kompetensförsörjning och arbetsmarknad.

Av strategisk vikt för länet

Region Dalarna kan tydligt se att länet behöver de sociala entreprenörerna. För att kunna tillgodose de behov som finns på länets arbetsmarknad där arbetskraftsbrist är den största tillväxtutmaningen samt att möta övriga samhällsutmaningar i länet kommer socialt entreprenörskap vara en viktig pusselbit. Det finns därför ett behov av ett systematiskt regionalt ledningsarbete för att stärka klimatet för social innovation och socialt entreprenörskap i länet.

Viktig del i arbetet med Agenda 2030

Region Dalarna har inte tagit beslut om ett strategiskt och strukturerat arbetssätt med Agenda 2030 ännu men ser tydligt vikten av ett utvecklat socialt entreprenörskap, sociala företag och ett strukturerat arbetssätt för sociala innovationer (se vidare under rubriken "Andra pågående insatser i regionen...") för att bli framgångsrika i detta arbete. Denna process kan gå parallellt med arbetet att implementera handlingsplanen.

Integrering i RUS, den regionala utvecklingsstrategin

Socialt företagande och socialt entreprenörskap ska integreras i Region Dalarnas ordinarie styrsystem, i verksamhetsplanering och dess uppföljningsprocess samt i arbetet med den nya RUS-processen som under hösten 2018 har påbörjats i Dalarna. En möjlighet kan vara att låta ett av inriktningsmålen i RUS:en ha en tydlig koppling till socialt entreprenörskap.

II. Kartläggning och synliggörande av sociala entreprenörer och sociala företag.

Gör en översiktlig beskrivning av de sociala företagen i regionen. Företagens hållbarhet och affärsområden, kompetensbehov, utvecklingspotential, styrkor och svagheter. Består gruppen av föreningar, start ups, arbetsintegrerande sociala företag eller andra typer av sociala initiativ? Hur samverkar de med varandra och med andra aktörer inom offentlig sektor och näringslivet? Finns någon regional organisation som riktar sig till sociala entreprenörer eller någon form av egenorganisering? Finns olika grupperingar av entreprenörer/företag och hur samverkar de i så fall? Var finns de sociala företagen – i stad eller på landsbygden?

Hur är företagens engagemang för att utvecklas och samverka?

Målgrupp och avgränsning för handlingsplanen

I den referensgrupp med olika regionala och lokala aktörer som Region Dalarna under arbetet med handlingsplanen har bollat idéer och frågor med enades vi tidigt om att kärnan i målgruppen sociala entreprenörer utgår från Dalarnas ASF. Till dessa adderar vi sociala företag där den affärsmässiga verksamheten är ett medel för att uppnå ett eller flera specifika samhällsnyttiga mål, exempelvis minska utanförskap, förbättra klimatet och miljön eller bidra till en tryggare livsmiljö samt att företagets ekonomiska överskott huvudsakligen återinvesteras i verksamheten.

UF företagare som sociala entreprenörer

Bland UF-företagare finns många med samhällsentreprenöriella ambitioner och en stor del av UF-företagen har någon typ av samhällsfokus i sina affärsidéer. Många begränsas dock till att skänka vinstpengar och där arbetar UF aktivt med att bredda perspektiven för att UF-företagen inte ska ställa social eller ekologisk hållbarhet mot den ekonomiska. Dessa stimuleras till att hitta vägar till att göra skillnad genom sin affärsidé och inte bara genom att skänka vinstmedel. För många är det också en utmaning att hitta vägar att fortsätta med sitt företagande efter UF. I UF ingår att avveckla sitt UF-företag och många vi mött upplever ett glapp mellan att gå från UF-företagande till vanligt företagande.

Länets småföretagare med lokalt engagemang

Många av länets småföretagare jobbar aktivt med att stötta sitt lokalsamhälle på olika sätt. Inte minst genom stöd till föreningslivet och idrottsrörelsen. Många gör också stora investeringar i lokalsamhället men ser det ofta som ett affärsstrategiskt beslut som ökar företagets konkurrenskraft, stärker medarbetarengagemanget och gör företaget mer attraktivt som arbetsgivare likväl som något som gör gott för deras bygd. Det är ovanligt att dessa "traditionella" småföretagare ser sig som sociala entreprenörer hur mycket samhällsengagemang som än genomsyras av företagandet. Och även om många av dem stämmer väl in på regeringens och tillväxtverkets kriterier om samhällsnyttiga målsättningar, mätning och uppföljning på dessa samt återinvestering av merparten av verksamhetens överskott. Begreppet är inte etablerat och många associerar socialt entreprenörskap just med ASF och den kooperativa företagsformen.

Sociala start-ups i länet

Start-up scenen i Dalarna är fortfarande under framväxt. I samband med att Region Dalarnas kommunicerat arbetet med handlingsplanen har ett par entreprenörer med uppstartsidéer hört av sig till arbetsgruppen och berättat om sina uppslag. I dessa fall är behoven ofta att få tillgång till projektmedel eller såddkapital under ett par års tid för att kunna testa, utvärdera och förbättra idéerna, ta fram en prototyp eller göra närmare sondering av marknadsförutsättningarna.

Möjligheter att få gruppen sociala företagare att växa

Region Dalarna bedömer att gruppen som själva kallar sig sociala entreprenörer utan att vara AFS-företagare är liten i länet men borde ha stor potential att växa sig större. Kan länet kanalisera engagemanget hos UF-företagarna i ett socialt företagande efter UF? Kan länet stimulera sin start-up scen och få fler sociala entreprenörer att söka och komma in på länets inkubator eller ta del av andra företagsfrämjande åtgärder? Kan länet stärka samverkan mellan ASF och traditionella företag i regionen och på så sätt stimulera uppkomsten av samarbeten och potentiellt nya samhällsentreprenöriella verksamheter?

Organisering av sociala entreprenörer

Vad arbetsgruppen kunnat utröna finns ingen regional organisation som organiserar sociala entreprenörer (i begreppets vidare bemärkelse) dock så bedriver Coompanion Dalarna sedan många år ett rådgivande och samordnande arbete med länets ASF-företag samt kooperativa företag. Samtidigt verkar Samarkand2015 för att stödja igångsättandet av ASF-företag och ge stöd till befintliga ASF-företag i Ludvika och Smedjebacken. Under den workshop som arbetsgruppen genomförde den 19:e september framkom behovet av mötesplatser där ASF-företagare kan träffa "vanliga företagare" och andra sociala entreprenörer för kunskap och kompetensutbyte och för att lära känna varandra och se hur det går att hjälpa, stötta och utveckla varandras verksamheter. T ex sågs potential för ASF-företag att leverera tjänster och förse övriga näringslivet med personal samtidigt som det finns en kompetens och kunskap kring affärsmässighet hos det övriga näringslivet som ASF-företagen skulle kunna ha värde av att ta del av.

Arbetsträning som affärsmöjlighet

En annan utmaning som togs upp under workshopen den 19:e september var att Arbetsförmedlingens arbets sätt och regelverk idag inte stöder utvecklingen av sociala företag vilket bland annat innebär att ett socialt företag inte kan erbjuda arbetsträning och rehabplatser som en del av sin affärsidé. Det finns ett behov av arbetslivsinriktad rehabilitering från samhällets aktörer genom ASF för övergång till arbetsmarknaden.

Möta behoven på arbetsmarknaden

En annan möjlig idé som kom upp under workshopen var att hitta former att stötta ASF företagen att bredda sitt urval av tjänster och produkter och söka reda på nischer där det kanske inte finns andra aktörer som verkar redan. Nischer där det råder arbetskraftsbrist och där företagen efterfrågar underleverantörer. På så sätt kan förutsättningarna för utvecklingen av ASF i regionen stärkas. Här kan såväl ASF som övriga sociala företag ha glädje av att ta del av kunskap om hur arbetsmarknaden ser ut och inom vilka yrken bristen är som störst samtidigt som det finns störst uppsida att kunna paketera och sälja tjänster inom.

Ökad öppenhet och attitydarbete

Flera deltagare efterfrågade också arbete för att öka öppenheten och minska fördomarna som kan finnas kring ASF och åt andra hållet, bland ASF-företagare gentemot övriga näringslivet och vad det innebär att vara en "företagare". I dessa samtal togs också andra typer av fördomar upp baserat på härkomst, kön, kroppsfunction osv. Det samlade motmedlet ansågs vara möten och att "prata med varandra". Synergieffekterna i att sammanföra näringslivets olika delar är uppenbara men då krävs "öppenhet från alla håll" som en deltagare uttryckte det. Här kan olika intermediära plattformar och mötesplatser spela en stor roll men det blir kanske framförallt viktigt att använda befintliga mötesplatser och öka mångfalden på dessa. Ett exempel på en mötesplats var den workshop som vi gjorde där olika företagare sammanfördes. Vi tror liknande kontinuerliga mötesplatser där frågor diskuteras och människor sammanförs och relationer byggs är avgörande för att bryta de barriärer som finns och visa på möjligheterna som kan uppstå när sociala företag och övriga näringslivet samverkar. Detta kan också anses potentiellt verka för att andra fördomar som skapar barriärer på arbetsmarknaden bryts.

ASF i länet står inför utmaningar

Det finns en omfattande kunskap om ASF i Dalarna utifrån de tidigare kartläggningar som gjorts och som nuvarande ASF-projekt är grundat på. Från 2008 har olika projekt bidragit till att det idag finns 16 ASF som har ca 120 anställda och ca 80 på arbetsträning och rehabilitering. För ett par år sedan fanns 20 företag. Mot bakgrund av många av de utmaningar som handlingsplanen beskriver bedömer vi att framväxten av företagen har avstannat. Därför är det angeläget att vidta åtgärder för att möta upp mot utmaningarna. I ASF i länet råder en jämn könsfördelning medan däremot nyanlända är underrepresenterade. I åtta av länets kommuner finns det idag ett eller flera ASF. Svagheter har bland annat påvisats tidigare kring svårigheten att anordna arbetsträning på ett affärsmässigt sätt, brist på kunskap och kompetens, svårigheter att attrahera kapital och brist på känsla av stolthet över sitt företagande.

Särskilt utmanande med låg omsättning och brist på bärkraftig lönsamhet

Många av ASF-företagen har låg omsättning. Relationen mellan antalet anställda och årsomsättningen indikerar dessutom på att så gott som alla intäkter används för att anställa fler. Överskotten i verksamheten är små – även i de verksamheter som har högst omsättning. Projektet Utveckling av ASF i Dalarna har genomfört utbildningar för att ge företagen ökad kunskap och ekonomisk förståelse och planering i företagen. Dock finns här fortfarande ett behov av ökad kunskap och ökad affärsmässighet. Överskott behövs för att återinvestera i verksamheten och kunna utveckla dem. Långsiktig hållbar tillväxt och bärkraftighet utan överskott alternativt tillförsel av externt kapital är svårt.

Möjligheter för länets ASF

Det finns fortfarande många möjligheter att göra ASF:s verksamheter långsiktigt hållbara som t ex

- Fortsatt kompetensutveckling för att utveckla affärerna, verksamhetsledning och styrelsearbetet som av projektet Utveckling av ASF i Dalarna identifierats som kritiska framgångsfaktorer.
- Fortsatt organisationsutveckling och ansvarsfördelning där bl a verksamhetsledningarnas dubbla ledarskap behöver tydliggöras och renodlas.
- Fortsatt utveckling av affärskoncept som t ex leverantörssamverkan, underleverantör, montering/ legouppdrag, "fjälljobb", textilproduktion, återbruk, odling, gröna näringar och tjänster riktade mot Agenda 2030.
- Utveckla ett långsiktigt förankrat verksamhetsnära stöd (i samverkan med företagsfrämjande aktörer) med tjänster som t ex ekonomi- och redovisningstjänster, stöd vid upphandling och stöd med att hantera avtal.
- Att ta in extern kompetens från övrigt näringsliv i styrelserna för möjlighet att tillföra kompetens i affärsmannaskap och ledning.
- Fortsatt verksamhetsnära utbildning av anställda och deltagare i de sociala företagen. Praktiska utbildningar i ett tidigt skede stärker individens självkänsla och egenmakt, vilket har mycket stor betydelse för att företagen ska kunna sälja tjänster och produkter av högsta kvalitet samt utveckla sin entreprenörsanda.
- Fler nyanlända i ASF skulle ge fler kompetenser, nya perspektiv och öka möjligheterna till affärsutveckling.
- Fortsatt utveckling av en regional stödstruktur som kan bidra till ökad tillväxt, en breddad arbetsmarknad och bättre folkhälsa.

III. Kartläggning av offentliga aktörers syn på och samverkan med sociala företag och företagen som resurs för de offentliga aktörernas behov

---

Hur samverkar offentliga aktörer med sociala företag idag? Finns avtal, upphandlade tjänster, bidrag etc.? Finns någon struktur eller organiserad samverkan, mötesplatser för diskussion och utbyte? För vilka behov ser de offentliga aktörerna att de kan ha nytta av sociala företag? Finns det utarbetade kanaler för erfarenhetsutbyte mellan offentliga aktörer, exempelvis upphandlare i olika kommuner? Vilken potential finns för att utveckla en marknad där det offentliga köper fler och varierade typer av tjänster från sociala företag?

Utveckling av ASF i Dalarna

I projektet "Utveckling av ASF i Dalarna" har en stor del av arbetet fokuserats på att öka kännedom, kunskap och förståelse hos offentliga aktörer om nyttan och möjligheterna med att samverka och samarbeta med ASF. Ett ämne som väckt stort intresse och som skapat många nya möjligheter är upphandling med social hänsyn och reserverade kontrakt. Dessa dialoger har resulterat i att ett ökande antal ASF nu samverkar med främst kommuner i det offentliga men även Arbetsförmedlingen. I projektet har även lokala stödplattformar utvecklats bl a i norra Dalarna (Älvdalen, Mora, Orsa och Malung-Sälen) och i Ludvika/ Smedjebacken där Arbetsförmedlingen, Finsam, kommunerna (främst NLE, AME och ibland upphandling), näringslivet och ASF träffats med jämna mellanrum för att föra dialog om behov och möjligheter på den lokala arbetsmarknaden. Parallellt med detta finns sedan flera år ett ASF-nätverk som tillsammans med representanter från bl a Arbetsförmedlingen och Finsam träffas vid två till tre tillfällen per år. Ett nätverk som agerat referensgrupp under projektet "Utveckling av ASF i Dalarna".

Upphandling med social hänsyn/ social hållbarhet

De sista åren har flera ASF vunnit upphandling med social hänsyn samt ingått olika former av avtal med kommuner, Arbetsförmedling, Finsam, Region Dalarna och Länsstyrelsen Dalarna om arbetsträning och praktik och andra tjänster som catering, tvätt, flytt, transport och städ m m.

Upphandlingsdialog Dalarna

I Dalarna har vi en samlande organisation, Upphandlingsdialog Dalarna (UDD) som betyder mycket för att, öka kunskap, dela erfarenheter, samordna insatser och sprida goda exempel på upphandling med sociala hänsyn. Organisationen UDD är en föregångare i landet som driver på upphandling och visar på att det finns en stor potential för utveckling av socialt entreprenörskap och affärsutveckling för dessa företag och samtidigt göra större samhällsnytta för pengarna. I Dalarna har vi kommit långt och intresset är stort bland kommuner och myndigheter. Under hösten 2018 kommer UDD att genomföra kompetensinsatser för upphandlare och inköpare om upphandling med sociala hänsyn och sysselsättningskrav, vidare kommer utbildningar att genomföras för att stärka företagen att delta i upphandling och det kommer tas fram en rekommendation för att förenkla lagens intentioner och visa på exempel på upphandlingar och även hur IOP kan användas. Parallellt med detta arbete har projektet Utveckling av ASF i Dalarna genomfört utbildningar och dialog för att stärka ASF att samarbeta mer kring upphandling t ex genom leverantörsnätverk och för att kunna möta större upphandlingar.

Nätverk med arbetsförmedlingen

Under projektet har även ett nätverk med Arbetsförmedlingens områdeschefer och affärsutvecklare bildats för att skapa ökade förutsättningar till samverkan och samarbete med ASF.

Sammanfattningsvis finns det stort intresse och stora möjligheter för att både öka kunskapen hos beställaren hur man kan göra upphandlingar, utveckla avtal kring IOP som att de sociala företagen kan få stöd att göra upphandlingar och genom större affärer bidra till ökad hållbarhet och långsiktighet för ASF företagen.

IV. Näringslivets och andra företags samverkan med sociala företag

---

Gör sociala företag affärer med andra företag i regionen? Vilken potential finns för att utveckla affärssamverkan med andra företag? Kan sociala företag bidra till att andra företag får tillgång till personal i bristyrken? Deltar de i företagarföreningar eller andra mötesplatser med andra företagare och näringslivsaktörer?

SOCIALT ENTREPRENÖRSKAP- en möjlig resurs där det råder både arbetskraftsbrist och arbetslöshet

Paradoxal arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Dalarna kan beskrivas som paradoxal. Bristen på arbetskraft är hög, men samtidigt finns många som saknar jobb. Arbetslösheten bland utrikes födda är högre i länet än riket i stort. Under 2017 var arbetslösheten genomsnittligt 34,6 procent bland utrikes födda i länet, samma siffra i riket är 22,3 procent. Bland inrikes födda var arbetslösheten fyra procent i länet och 4,2 procent i riket. Denna tudelning bedöms fortsätta öka och här skulle sociala företag kunna vara en resurs för att möta behovet av ökad arbetskraft som finns.

Behov av kompetensutveckling

Ökade krav i offentlig upphandling kopplat till sociala hållbarhetsmål skapar ett behov att utbilda såväl sociala företag som de som gör upphandlingar. I de sociala företagen blir verksamhetsledarens kompetens och erfarenhet avgörande för företagets framgång i upphandlingar.

Kravställningar i upphandlingar

Det finns också behov av att förbättra kravställningarna i upphandlingar. Kraven behöver ställas på ett genomtänkt sätt så att småföretag, ASF och andra sociala företag har möjlighet att lägga anbud och inte utesluts i onödan. En annan utmaning är att den upplevda risken för att upphandlingar överklagas leder till att upphandlingar förenklas och blir rena prisupphandlingar där fokus på kvalitet och social nytta hamnar i skymundan. Här behöver de som upphandlar erbjudas fortbildning i att våga göra kvalitetsbaserade upphandlingar.

Långsiktig bärkraftighet

Ett annat behov är att hitta vägar att bygga långsiktig bärkraftighet hos företagen. Dels att de kan stå på egna ben och vara oberoende av projektmedel och stöd men också att de får den kunskap och kompetens som de behöver för att på ett professionellt sätt driva och utveckla sina verksamheter.

Mötesplatser för affärer

Vissa ASF gör affärer med andra företag i regionen och deltar i frukostmöten som företagarföreningarna anordnar tillsammans med kommunerna men här finns stor utvecklingspotential. Lika viktigt blir att nyttja befintliga mötesplatser och se till att ASF närmar sig och kan delta på lika villkor på de mötesplatser där det övriga näringslivet finns idag.

Brist på finansiering

En utmaning som är generell för småföretag är bristen på finansiering. Särskilt i ett tidigt skede och för att pröva nya idéer. Konsultcheckar måste tillgängliggöras för företag som inte har några anställda eller betydande omsättning. Investeringskapital likaså. Den privata marknaden kan erbjuda riskkapital för bolagen med potential för snabb tillväxt. Det är i de andra företagen och i exempelvis generationsväxlingskeden som det finns ett marknadsmisslyckande vad gäller tillförsel av kapital och där har det offentliga, t ex genom ALMI, en viktig roll att fylla som kanske idag inte tas i tillräckligt stor utsträckning.

Förtydligande av ansökningsprocesser

Det finns också ett behov att förtydliga ansökningsprocesser vid kapitalanskaffning. Genom att göra det enkelt att se hur processen går till och initiera en ansökningsprocess direkt på hemsidan så stimuleras fler till att söka. Överhuvudtaget bör samtliga finansieringsvägar och stöd betraktas ur perspektivet hur de kan förenklas för att underlätta för entreprenörerna att söka finansiering och stöd.

Under arbetets gång har också ett flertal idéer som har potential att bli projekt eller aktiviteter dykt upp, några av dessa är:

- Inkludera socialt företagande/ socialt entreprenörskap i RUS:en (inriktningsmål).
- Ett CSR- nätverk med företag som har CSR-engagemang
- Entreprenörslabb för sociala entreprenörer
- "Social business board" för att engagera och "kompetensförstärka" företagsfrämjarna (koppla till entreprenörskapsrådet)
- Verksamhetsnära stöd
- Leverantörsnätverk
- Stimulera samverkan/ samarbete för sociala entreprenörer att vara underleverantörer till privata företag.
- Övningsföretagande kanske i egenanställningsform
- Finansieringsformer med stöd av Almi samt paketering av erbjudande från Mikrofonden Sverige
- Årlig konferens för sociala företag med utdelning av priset "Årets sociala företag"

V. Övriga aktörers samverkan med sociala företag

Vilken samverkan finns mellan sociala företag och ideella föreningar, folkbildningen, privatpersoner etc.? Finns det utbildningar, hubbar, mötesplatser, inkubatorer speciellt inriktade på socialt företagande? Finns möjligheter och engagemang för att utveckla samverkan som kan stärka de sociala företagen?

Utbildning i socialt entreprenörskap

Leksands folkhögskola har haft en intention att starta en utbildning i socialt entreprenörskap med riksintag. Folkhögskolan har en tradition av hantverksutbildningar där hantverkare har skolats i att vara företagare. Skolan har också historiskt utbildat företagare från alla skrån och hela landet under den tid då organisationen Företagarna hade sitt utbildningsprogram förlagt på folkhögskolan. Skolan hade grundfinansiering för konceptet men för att förverkliga det hade ytterligare medel behövts.

Samverkan med insatser för nyanlända företagare

Företagarna som förening har också insatser som inte är riktade mot sociala företag däremot mot gruppen nyanlända genom snabbspåret Nyanlänt Företagande som i två omgångar fått finansiering av Tillväxtverket och som spridit sig över mellansverige och också haft insatser på flera orter i Dalarna. Där har nyanlända med erfarenhet av företagande från sina andra hemländer fått driva fiktiva övningsföretag med stöd av handledning och mentorer för att lära sig om hur företagande fungerar i deras nya hemland, Sverige. Eftersom det finns ett observerat behov av fler nyanlända hos ASF-företagen så borde en ökad samverkan mellan de som samordnar ASF-företagen och de olika snabbspåren för nyanländas entreprenörskap, t ex Nyanlänt Företagande kunna vara en väg framåt. Sådan dialog har tagits i Västmanland och arbetsgruppen har tagit kontakt med Nyanlänt Företagande för att även hitta potentiell samverkan i Dalarna.

Social Business Boards

En idé som dök upp genom inspiration från en annan regions arbete under seminariedagen den 26:e september hos Tillväxtverket var att anordna "Social Business Boards", en form av rådgivande styrelse alternativt draknäste, med näringslivschefer, chefer på företagsfrämjande aktörer och organisationer och framgångsrika entreprenörer i regionen. Dessa får möta våra sociala företagare och höra dem "pitcha" sina idéer, därefter får de ge feedback och tips till entreprenörerna och höra de andra aktörerna ge sina tips. Den region som hade testat en form av detta sa att det för dem hade varit en bra väg att knyta samman aktörerna och öka deras kännedom om varandras nätverk, kunskap och verksamhet samtidigt som det i framtiden blev lättare för de sociala entreprenörerna att veta vem de kan vända sig till och ta sig fram vid behov av hjälp till rätt person på ett enklare sätt.

VI. Andra planerade insatser i regionen för att stödja utvecklingen av sociala företag

---

Vilka andra pågående och planerade insatser känner ni till? Det kan t.ex. vara.

- Projekt som genomförs eller kommer att genomföras med finansiering från andra aktörer, exempelvis Vinnova.
- Projekt finansierade via ERUF och ESF
- Affärsutvecklingscheckar, sociala fonder, riktat stöd m.m. som sociala entreprenörer/företag kan ta del av.

Hur kan dessa samordnas mer era planerade insatser?

Olika former av samverkan och samarbete

Coompanion Dalarna är en aktör inom Coompanion Sverige som under hösten ansöker om att starta ett antal sociala företag på fem platser i landet, bl a i Borlänge, enligt Yalla trappans koncept.

Genom ASF-nätverket som idag drivs gemensamt av Coompanion Dalarna, Kompetensbyrån Ek förening, Samarkand2015 och Region Dalarna fortsätter samverkan med pågående och kommande insatser. Via Coompanion Dalarna kommer även länets ASF erbjudas utbildning via det nationella ESF-projektet ASF-Akademien.

Flera kommuner i länet utvecklar policies för sociala företag t ex Borlänge kommuns Riktlinjer för socialt ansvarsfull upphandling och Mora kommuns Riktlinjer för socialt företagande.

Upphandlingsdialog Dalarna kommer att ta fram en rekommendation för upphandling med social hänsyn/ hållbarhet som kommer att gagna länets sociala företag.

En förstudie för en arena för social innovation i Dalarna

I Dalarna som i övriga län i landet står samhället inför flera utmaningar som åldrande befolkning, social inkludering och sammanhållning, ekonomisk utsatthet, skillnader i hälsa, skola och utbildning, kompetensförsörjning, landsbygdsutveckling samt miljöfrågor kopplade till mobilitet, energi och konsumtionsmönster.

Projektet "Utveckling av ASF i Dalarna" har identifierat att länets ASF kan vara med och bidra till att möta dessa utmaningar. I detta arbete har projektets vägar korsats med det arbete som görs i projektet "Samling för Social hållbarhet i Dalarna". De båda projekten ser tydligt behovet av en arena för social innovation i Dalarna som kan samla och mobilisera innovationskraften från olika aktörer och sektorer (offentlig sektor, näringslivet, civilsamhället och akademi) i länet. På en gemensam arena kan aktörerna tillsammans aktivera, främja och utnyttja hela samhällets innovationspotential och genom nya angreppssätt adressera samhällsbehov med långt större möjligheter än vi har idag. En annan direkt vinst med en arena är att den kan bidra till att skapa arbetssätt och arbetsformer som stimulerar lärandemiljöer för reguljär offentlig verksamhet för att forma effektiva utvecklingsorganisationer och bidra till utvecklingen av tillitsbaserad styrning och ledning.

Under vintern 2018/ 2019 kommer därför "nya" Region Dalarna att (utifrån projektet "Utveckling av ASF i Dalarna" och "Samling för social hållbarhet i Dalarna") genomföra en förstudie för en arena för social innovation i Dalarna. Detta arbete passar som hand i handske att genomföras i symbios med att utveckla socialt entreprenörskap i Dalarna.

3. Regionala prioriteringar och aktiviteter

De regionala prioriteringarna är en avgränsning och konkretisering av de sex områdena ovan. Ni ska välja ut högst tre av ovanstående områden som ni vill prioritera att arbeta med i framtiden, antingen i ett projekt för genomförande med medel från Tillväxtverket eller på annat sätt.

En regional prioritering är inget projekt eller enskild aktivitet. En prioritering ska istället förstås som ett avgränsat men sammanhållet arbetsområde inom vilket ni kopplar på aktiviteter m.m. Tänk på att prioriteringen bör vara handlingsorienterad, dvs. leda till konkret utvecklingsarbete som ger förutsättningar att generera resultat.

De regionala prioriteringarna ska utgå från en faktabaserad nulägesbeskrivning och bygga på en behovsanalys. Ni kan välja att lyfta fram en eller flera prioriteringar och koppla dem till aktiviteter som är realistiska att genomföra i genomförandeprojektet.

En viktig utgångspunkt är också att prioriteringarna ska kunna relateras till ett eller flera utpekade områden i *Regeringens strategi för sociala företag – ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation*.

Omfattningen bör vara ca 1 - 2 sidor per prioritering

Motivering och syfte

Här motiverar ni valet av er regionala prioritering utifrån den nuläges- och behovsanalys ni gjort av de sex särskild betydelsefulla områdena. Ni skriver också vad syftet är med prioriteringen, dvs. varför den är viktig att arbeta med och vilken effekt den förväntas få. Här beskriver ni också om och/eller hur prioriteringen knyter an till tidigare arbete.

Mätbara/meningsfulla mål 2020

Här beskriver ni målet med prioriteringen, dvs. **vad** prioriteringen ska uppnå. Ett mätbart mål innebär att det ska vara specifikt, mätbart, accepterat, realistiskt och tidsbundet. Det är viktigt att målen blir så konkreta och meningsfulla som möjligt.

Aktiviteter

Här beskriver ni vilka aktiviteter ni planerar att genomföra i nästa fas för att uppnå prioriteringarnas mål.

Prioritering nr 1:

Prioriterat område:	I. Systematiskt ledningsarbete
Prioriteringens namn:	En regional grogrund för ett starkt innovations- och tillväxtklimat för socialt entreprenörskap.
Syfte:	Skapa förutsättningar och strukturer för sociala entreprenörer att utvecklas och blomstra i Dalarna.
Mål 2020:	<ul style="list-style-type: none"> • Socialt entreprenörskap är 2020 en starkt integrerad del av det regionala utvecklingsarbetet. • Sociala entreprenörer upplever Dalarna som en region som tar socialt entreprenörskap på allvar och som satsar på området. • Det finns 2020 en utbildning i socialt entreprenörskap i Dalarna, antingen på en folkhögskola, eller annan instans, som lockar sociala entreprenörer från hela landet att stärka sin kunskap i socialt entreprenörskap och se vilka möjligheter det finns att starta sociala företag i Dalarna. • Majoriteten av de sociala företagen upplever att det finns god tillgång på professionell rådgivning och praktisk hjälp anpassat efter deras behov och förutsättningar. • Det finns minst en instans som erbjuder verksamhetsnära stöd för samtliga sociala företag som har behov av det i Dalarna. • Återkommande entreprenörskaps-labb anordnas där sociala entreprenörer tillsammans kan utveckla sina affärer och verksamheter. • Det finns god kännedom om finansieringsmöjligheter genom exempelvis Mikrofonden (och andra aktörer som tillgodoser finansiering) hos de sociala entreprenörerna

	<p>och minst tre sociala företag har fått finansiering från dessa aktörer fram tills 2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> • För de som vill går det att i Dalarna 2020 driva "övningsföretag" även som vuxen (liknande det som görs på UF) för att utveckla sin kunskap om företagande och testa idéer på marknaden innan man startar på "riktigt". • Det startas från 2020 minst fyra nya socialt entreprenöriella initiativ/företag årligen i Dalarna.
Motivering:	<p>Dalarna behöver de sociala entreprenörerna. Om vi ska kunna tillgodose de behov som finns på vår arbetsmarknad där arbetskraftsbrist är den största tillväxtutmaningen och möta de andra samhällsutmaningar vi ser i länet framgent kommer socialt entreprenörskap vara en viktig pusselbit. Det finns därför ett behov av ett systematiskt regionalt ledningsarbete för att stärka klimatet för social innovation och socialt entreprenörskap i länet.</p>
Aktiviteter:	<ul style="list-style-type: none"> • Inkludera socialt företagande/ socialt entreprenörskap i RUS processen. • Integrera socialt entreprenörskap i Region Dalarnas ordinarie styrsystem • Utveckla och strukturera samverkansformer för idéburet offentligt partnerskap i Dalarna. • Starta folkhögskoleutbildning - en utbildning för sociala entreprenörer. • Hitta lösningar och "marknadsför" alternativa finansieringsformer i dialog med befintliga "finansieringsaktörer". • Utveckla ett långsiktigt förankrat verksamhetsnära stöd till de sociala företagen i samverkan med andra företagsfrämjande aktörer. • Involvera och kompetensförstärk företagsfrämjarna så att deras erbjudanden även passar de sociala företagen, t ex genom "social business boards". • Anordna entreprenörslabb (inkl. utbildning i design thinking som metod att ta fram idéer på det sätt som används i exempelvis policy labbs) för sociala entreprenörer som även inkluderar befintliga och f.d. UF-företagare. • Utveckla möjligheter för övningsföretagande för vuxna (jmf. UF)
Samarbetspartners för genomförande:	<p>Potentiella partners: Dalarna Science Park, Leksands Folkhögskola, Högskolan Dalarna, Entreprenörskapsrådet, Coompanion Dalarna, Samarkand2015, Upphandlingsdialog Dalarna, länets kommuner, Landstinget Dalarnas avdelning för Hälsofrämjande och hållbar utveckling och civilsamhället.</p>

Prioritering nr 2:

Prioriterat område:	II. Kartläggning och synliggörande av sociala entreprenörer och sociala företag
Prioriteringens namn:	Sociala entreprenörer - Dalarnas nya hjältar som möter morgondagens samhällsutmaningar.

Syfte:	Att öka kunskapen om socialt entreprenörskap i länet, stärka entreprenörerna och lyfta stoltheten.
Mål 2020:	<ul style="list-style-type: none"> • Kartläggning av socialt entreprenörskap i länet, inklusive sociala företag som inte är ASF. • Pris i socialt entreprenörskap har delats ut vid minst ett tillfälle innan utgången av 2020. • Minst tio sociala entreprenörer uppger att de återkommande deltar i befintliga företagarnätverk, frukostar osv. Flera blir medlemmar och en del av gemenskapen i nätverken.
Motivering:	Region Dalarna behöver större kunskap om de sociala entreprenörer som finns i länet utöver de som är ASF-företagare. Region Dalarnas behöver stärka kännedomen om entreprenörerna och entreprenörernas kännedom om varandra för att kunna stimulera samverkan och gemensamma samarbeten. Utöver det finns ett identifierat behov av att stärka entreprenörernas tillit till sig själva och känsla av stolthet för det de gör. Redan idag så gör sociala företag i Dalarna stor skillnad och sparar samhället stora kostnader i och med att jobb skapas istället för utanförskap. För detta måste Region Dalarna uppmärksamma länets sociala företagare och stärka stoltheten hos dem för deras gemensamma insats. Region Dalarna vill lyfta att sociala företagare är hjältar och att de är välkomna och uppskattade i Dalarna.
Aktiviteter:	<ul style="list-style-type: none"> • Inventera, kartlägg och lär känna de sociala entreprenörerna (utöver ASF vilka Region Dalarna redan har god kännedom om) i Dalarna. • Utveckla utbildnings- och informationsinsatser om nyttan och möjligheterna med socialt entreprenörskap och social innovation. • Utveckla PR-aktiviteter för att lyfta fram länets sociala entreprenörer. • Stötta de sociala entreprenörerna i att delta och interagera i de befintliga företagarnätverken, frukostar m.m. • Inkludera tema "Socialt entreprenörskap på lokala och regionala "företagsgalor"/ företagarevent för att även dela ut priset "Årets sociala företag".
Samarbetspartners för genomförande:	Potentiella partners: Dalarna Business, Coompanion Dalarna, Högskolan Dalarna, Samarkand2015, länets kommuner

Prioritering nr 3:

Prioriterat område:	IV. Näringslivets och andra företags samverkan med sociala företag
Prioriteringens namn:	Möten som skapar nya affärsmöjligheter och innovationer för hållbar tillväxt och ökad samhällsnytta.
Syfte:	Att sammanföra de sociala entreprenörerna med övriga näringslivet och visa på gemensamma affärsmöjligheter som stärker näringslivets konkurrenskraft och som i

	förlängningen därmed också stärker regionen som helhet.
Mål 2020:	<ul style="list-style-type: none"> • Ett starkt leverantörsnätverk växer fram där sociala företag gemensamt som grupp och som kluster av företag kan lämna offerter på uppdrag från såväl andra privata bolag som vid offentlig upphandling. • Ett eller flera sociala företag växer fram som samordnar CSR insatser i form av arbetsträning finansierade genom partnerskap med stora företag i regionen. • En god gemensam kunskap och starka relationer finns mellan regionen och företag i länet som har och vill ha ett starkt och aktuellt CSR engagemang med lokal och regional förankring.
Motivering:	Det finns stor potential att sammanföra sociala företagare med övriga näringslivet. Inte minst för att möta näringslivets behov av arbetskraft och kompetens med flexibla och moderna lösningar.
Aktiviteter:	<ul style="list-style-type: none"> • Skapa förutsättningar för samverkan mellan sociala entreprenörer, övriga näringslivet samt offentliga aktörer, och samarbete kring upphandling med social hållbarhet • Stimulera samverkan/ samarbete för sociala entreprenörer att vara underleverantörer till privata företag. • Skapa leverantörsnätverk som gemensamt samverkar vid upphandling och uppdrag som underleverantör till andra företag. • Inventera/ utveckla CSR- nätverk med företag som har CSR-engagemang • Utforska förutsättningarna för framväxten av ett eller flera sociala företag som erbjuder talang- och coachningsprogram gentemot stora företag i regionen där dessa kan ha programmen som en del av sitt CSR arbete.
Samarbetspartners för genomförande:	Potentiella partners: Dalarna Business, Coompanion Dalarna, Högskolan Dalarna, IUC, Samarkand2015 + de stora företagen i länet, kommunala bolag, Upphandlingsdialog Dalarna

4. Genomförandekapacitet

Här ska ni beskriva er genomförandekapacitet och organisatoriska förutsättningar att driva ett långsiktigt och hållbart utvecklingsarbete för att nå hållbara sociala företag som kan bidra till lösningar på samhällsutmaningar och i förlängningen också bidra till uppfyllelsen av Agenda 2030.

Ni kan till exempel beskriva:

- hur ägarskapet från ledningen ser ut och på vilket sätt det är aktivt
- hur ni avser att implementera resultaten i ordinarie verksamhet
- hur de sociala företagen kommer att involveras i arbetet
- hur andra aktörer kommer att involveras i arbetet
- hur ni kommer att samverka med andra pågående insatser i regionen och nationellt
- om ni kommer att avsätta egen finansiering
- vem som kommer efterfråga resultaten och hur de ska spridas

Omfattningen bör vara max 1 sida.

Region Dalarna har det regionala utvecklingsansvaret i Dalarna. Sedan hösten 2016 har Region Dalarna integrerat ASF i det regionala tillväxtarbetet och genomfört aktiviteterna i handlingsplanen för att utveckla ASF i Dalarna. I denna process har positiv utveckling skett både i Region Dalarna och bland relevanta samhällsaktörer för att skapa ökade förutsättningar för länets ASF.

I och med denna handlingsplan ska Region Dalarna nu integrera socialt företagande och socialt entreprenörskap i Region Dalarnas ordinarie styrsystem, i verksamhetsplanering och dess uppföljningsprocess samt i arbetet med den nya RUS-processen (regional utvecklingsstrategi) som under hösten 2018 har påbörjats i Dalarna. En möjlighet kan vara att låta ett av inriktningsmålen i RUS:en ha en tydlig koppling till socialt entreprenörskap.

Region Dalarna behöver i arbetet med denna handlingsplan bygga upp en större kunskapsbas för socialt företagande och socialt entreprenörskap för att ha möjlighet att skapa största möjliga nytta och effekt i det regionala tillväxtarbetet. I en utvecklingsfas behöver Region Dalarna värdera särskilda insatser för att lära och samtidigt stärka långsiktigt hållbar tillväxt. Region Dalarna ser att området/frågorna kan göra stor nytta inom flera områden som hållbar tillväxt, näringslivsutveckling och företagande, forskning och innovation, kompetensförsörjning och arbetsmarknad samt Agenda 2030.

Region Dalarna avser att integrera socialt företagande och socialt entreprenörskap inom strategiområdena "Entreprenörskap och företagande" med en koppling till "Kompetensförsörjning och arbetsmarknad". I Region Dalarnas utåtriktade arbete kommer intressenterna att få kunskap och kännedom om nyttan och effekterna med socialt företagande som en del av det regionala utvecklings-/tillväxtarbetet.

Tillsammans med relevanta samverkansaktörer (se förslag nedan) kommer Region Dalarna att inkludera länets sociala företag i olika former av medskapande processer under utvecklingsarbetet. Av erfarenhet ser Region Dalarna att det är av stor vikt att utvecklingsarbetet kan bedrivas handgripligt och nära länets sociala företag och de existerande nätverk som finns i samverkan med relevanta samhällsaktörer.

Samverkansaktörer kan vara t ex Coompanion Dalarna och Samarkand2015 i samverkan med Kompetensbyrån ek. förening (som tillsammans representerar drygt 100 aktörer i länet inom privat och offentlig sektor) plus att andra relevanta samhällsaktörer som t ex länets kommuner, Dalarnas Bildningsförbund, Högskolan Dalarna, Upphandlingsdialog Dalarna, och Leksands Folkhögskola m fl görs delaktiga och engageras. Region Dalarna har även ambition att samverka med och inhämta kunskap och erfarenheter från andra regionala aktörer som t ex Dalarna Science Park, Inkubatorn, Företagarna Dalarna, IUC Dalarna, Ung Företagsamhet (UF), samt Almi Företagspartner och Nyföretagarcentrum för att använda befintliga och fungerande modeller.

Arbetet med att utveckla socialt entreprenörskap har nära koppling till det regionala projektet "Vägen in" och det regionala/ internationella projektet "Silver SMEs".

I utvecklingsarbetet kommer Region Dalarna att avsätta resurser som sedan också kan "växlas upp" med statliga utvecklingsmedel. Resultatet kommer att redovisas i Region Dalarnas organisation, till länets företagsfrämjare och till länets olika näringslivsnätverk.